

Igor Antauer
državni svetnik

Številka: 501-01-1/2021/1
Ljubljana, 17. 2. 2020

2

Gospod
Alojz Kovšca
predsednik Državnega sveta

ZADEVA: Pobuda za regulacijo poklica optometrist z namenom skrajšanja čakalnih dob in razbremenitve zdravnikov specialistov oftalmologije

Na podlagi 66. in 98. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) predlagam, da Državni svet na Ministrstvo za zdravje naslovi naslednjo pobudo:

Ministrstvo za zdravje naj z namenom skrajšanja čakalnih dob in razbremenitve zdravnikov specialistov oftalmologije regulira poklic optometrista in ga v skladu s tretjim odstavkom 62. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti ponovno uvrsti na seznam poklicev v zdravstvu.

Obrazložitev:

V Republiki Sloveniji lahko v skladu s trenutno ureditvijo pregled vida in predpisovanje očal izvajajo izključno zdravniki specialisti oftalmologije. Slednje jo uvršča med manjši del evropskih držav, v katerih navedenih storitev ni omogočeno opravljati tudi optometristom, ki so usposobljeni za samostojno nudenje storitev v zvezi s primarno oskrbo vida, merjenjem dioptrije, predpisovanjem očesnih pripomočkov (korekcijskih očal, kontaktnih leč ter pripomočkov za slabovidne) ter svetovanjem o njihovi uporabi.

Glede na pomanjkanje zdravnikov specialistov oftalmologije, kar se odraža tudi v dolgih čakalnih dobah na njihove storitve, še zlasti v času epidemije COVID-19, bi uvrstitev poklica optometrista na seznam reguliranih poklicev v zdravstvu lahko bistveno pospešila izvajanje storitev na področju vida, prav tako pa pripomogla k njihovi kakovosti.

Če bi se optometristom omogočilo opravljanje storitev v okviru primarne oskrbe vida, bi se namreč specialisti oftalmologije lahko v večji meri posvetili zapletenejšim postopkom, za katere so usposobljeni, to je diagnostiki in zdravljenju očesnih bolezni,

kirurškim posegom itd. Hkrati bi izvajanje storitev s strani optometristov lahko pripomoglo k skrajšanju čakalnih vrst, k pravočasni primarni oskrbi pacientov in s tem (preventivni) zaščititi njihovega zdravja.

Po podatkih Nacionalnega inštituta za javno zdravje je na dan 1. 10. 2020 na prvi okulistični pregled zaradi očal čakalo 4.091 oseb. Povprečna čakalna doba na prvi termin po stopnji nujnosti »redno« je na dan 1. 10. 2020 znašala 107,4 dni, po stopnji nujnosti »hitro« 72,8 dneva, po stopnji nujnosti »zelo hitro« pa 39,7 dneva. Pri čemer so navedeni podatki do danes, glede na epidemijo COVID-19 in omejeno izvajanje posameznih zdravstvenih storitev, lahko tudi že bistveno višje.

Z vključitvijo optometristov v primarno zdravstveno oskrbo bi se lahko zmanjšala tudi stroškovna obremenitev zdravstvenega sistema, saj bi se izognili negativnim posledicam nepravočasne obravnave pacientov zaradi preobremenjenosti kadra v obliki poslabšanj zdravstvenih stanj, katerih zdravljenje je praviloma vedno dražje od stroškov, namenjenih preventivnim aktivnostim.

Demografska slika v Sloveniji že dlje časa nakazuje na izrazito in hitro staranje prebivalstva, kar bo v pomembni meri vplivalo tudi na dodatne obremenitve sistema zdravstvene oskrbe na področju vida, zato bi bilo treba že zdaj razmišljati o načinih za razbremenitev specialistov oftalmologije, da se bodo lahko v večji meri posvečali bolj zapletenim primerom okvare vida in kompleksnejši diagnostiki.

Poklic optometrista je bil v Sloveniji v 2009 že uvrščen v šifrant poklicnih skupin zdravstvenih poklicev v okviru Nacionalnega inštituta za javno zdravje, nato pa z njega brez tehtnih pojasnil umaknjen. Ne glede na to, da v Sloveniji (še) nimamo razpisanega izobraževalnega programa za poklic optometrista, slednje ne bi smelo predstavljati ovire, da tisti, ki so takšen poklic uspešno pridobili v kateri od drugih evropskih držav, na podlagi priznavanja poklicnih kvalifikacij slednjega opravljajo tudi v Sloveniji. Prakse iz tujine namreč kažejo, da se oba prej navedena poklica – optometrist in specialist oftalmologije - dobro dopolnjujeta in da je sodelovanje med navedenima poklicnima skupinama lahko v korist pacientov in zdravstvenega sistema.

V okviru Evropske unije vsebina specializacije s področja oftalmologije med posameznimi državami članicami ne odstopa bistveno, enako velja tudi za izobraževalni program s področja optometrije, ki daje dovolj podlage za samostojno izvajanje storitev v zvezi s primarno oskrbo vida, merjenem dioptrije, predpisovanjem očesnih pripomočkov (korekcijska očala, kontaktne leče ter pripomočki za slabovidne) ter svetovanjem o njihovi uporabi. Specialistični naziv optometrist se pridobi po opravljenem prvostopenjskem in drugostopenjskem študiju v skladu z Bolonjsko deklaracijo, pri čemer je poklic optometrista reguliran že v vsaj trinajstih državah EU, med drugim na Danskem, Irskem, Madžarskem, Nizozemskem, Švedskem, Češkem, Slovaškem, Cipru, v Španiji, Švici, Latviji itd.

Vsem, ki so poklic optometrista pridobili v kateri od držav EU, kjer je navedeni poklic reguliran, trenutna ureditev onemogoča zaposlitev v Sloveniji, kar jih spodbuja k iskanju priložnosti za zaposlitev v tujini. Na tak način izgubljam pomemben del potencialnega dodatnega zdravstvenega kadra, za katerega sicer na splošno vseskozi opozarjamo, da ga bistveno primanjkuje. Vsaj na tistih področjih, kjer je

potencialni dodatni kader za razbremenite v sistema že izobražen in posledično že na voljo za aktiven vstop v sistem, bi morali na podlagi dobrih praks iz tujine narediti konkretnjše in predvsem hitrejšje korake. Posledično se predlaga, da se v skladu s tretjim odstavkom 62. členu Zakona o zdravstveni dejavnosti na seznam poklicev za zdravstveno dejavnost, v katerem so določeni poklici zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev, njihovo delovno področje in stopnje zahtevnosti dela na področju zdravstvene dejavnosti, uvrsti tudi poklic optometrista.

Državni svetnik
Igor Antauer, l.r.